

آیت الله شیخ جواد تبریزی

آیت الله شیخ جواد تبریزی در سال 1305 شمسی در شهرستان تبریز در خانواده‌ای مذهبی چشم به جهان گشودند.

آیت الله شیخ جواد تبریزی در سال 1305 شمسی در شهرستان تبریز در خانواده‌ای مذهبی چشم به جهان گشودند. آیت الله میرزا جواد تبریزی تحصیلات علوم جدید را تا پایان سال دوم دبیرستان در شهر تبریز به آخر رساندند. ایشان به خاطر برخورداری از هوش و استعداد سرشار، از کودکی مورد توجه خاص اطرافیان قرار گرفتند. به گونه‌ای که هنگام تحصیل، مدیران و معلمان ایشان، تعجب می‌کردند و باور داشتند که ایشان از نظر درک مطالب، از استعداد بالایی برخوردارند. از این رو همواره ایشان را بری رسیدن به حرفه خاص مورد تشویق و تحسین قرار می‌دادند. اما ایشان به خاطر علاقه زیاد به مکتب غنی اهل بیت - ع - و روحانیت شیعه، تصمیم گرفتند در این مسیر مقدس وارد شود. از این رو پس از سپری نمودن تحصیلات جدید، با شوق فراوان و با وجود مخالفت اطرافیان، به مدرسه طالبیه تبریز روی آوردند و در سال 1323 ش در سن هجده سالگی تحصیل علوم دینی را آغاز نمودند و طی چهار سال، مقدمات و مقداری از دروس سطح را در شهر تبریز به پایان رساندند.

این مرجع تقلید در سال 1327 شمسی شهر تبریز را ترک نمودند و وارد حوزه علمیه قم شدند. ایشان در قم دوره سطح را به پایان برده و وارد درس خارج فقه و اصول اساتیدی همچون مرحوم آیت الله سید محمد حجت و مرحوم آیت الله بروجردی و هم زمان با آن مشغول تدریس کتب سطح شدند. این افاده و استفاده پنج سال یعنی تا سال 1332 شمسی طول کشید. در طول این مدت، چهار سال نزد مرحوم آیت الله رضی زنوی تبریزی استفاده کامل نمودند و در نزد مرحوم آیت الله بروجردی در فقه و اصول بهره لازم را بردند. موفقیت ایشان در این مرحله تا جایی بود که استادشان مرحوم بروجردی - ره - ایشان را به عنوان ممتحن طلاب حوزه، انتخاب نمودند. ایشان در طول سالیان نخستین اقامت در قم بیشترین تدریس را در مسجد نور روبروی قبرستان شیخان داشتند که طلاب و فضلاء بسیاری از محضر درشان فیض می‌بردند.

آیت الله تبریزی پس از گذشت پنج سال از حضور در حوزه علمیه قم، در سال 1332 شمسی برای ادامه تحصیلات به نجف اشرف عزیمت نمودند. در نجف اشرف در محضر درس اساتید برجسته و عالی مقام آن زمان حاضر شده و به خوشه چینی پرداختند.

ایشان عمدتاً از افاضات مرحوم آیت الله حاج سید عبدالهادی شیرازی و مرحوم آیت الله سید ابوالقاسم خوئی استفاده کردند و در آغاز ورود به درس ایشان، توجه استاد را به خود جلب کردند. به گونه‌ای که به شورای استفتای معظم له دعوت شدند. در آن روزگار، حوزه درس نجف اشرف در اوج شکوفائی، شور و نشاط بود. پس ایشان با تمام توان و تلاش خود در محضر اساتید حاضر شدند و از موقعیتی که فراهم آمده بود کمال استفاده را نمودند تا به مدارج عالی علم و مقام بلند اجتهاد نائل آمدند.

استاد دروس خارج حوزه علمیه قم در آغاز ورود به نجف اشرف، حجره‌ای در مدرسه قوام السلطنه شیرازی تهیه کردند و مشغول تدریس مکاسب و کفایه در مسجد خضراء و عمران شدند. روز به روز بر گستره حوزه درسی ایشان افزوده می‌شد، تا جایی که عده زیادی از فضلاء از محضر درس ایشان استفاده نمودند و با تقاضای آنان، درس خارج استاد تشکیل شد.

آیت الله خوئی - ره - پس از آگاهی از آغاز درس خارج ایشان، به مرحوم آقای مشکینی فرموده بودند: میرزا جواد فاضل و مجتهد مطلق است.

آیت الله تبریزی یکی از شاگردان برجسته مرحوم آیت الله خوئی هستند که همیشه مورد عنایت و توجه خاص استادشان بودند و در اغلب جلسات علمی خصوصی استادشان شرکت می‌کردند در بحث‌ها و درس‌ها با طرح اشکالات و مطرح کردن فروعات، بر بار علمی محفل می‌افزودند. ایشان طرف مشورت آیت الله خوئی - ره - بودند و از اصحاب استفتا به شمار می‌رفتند. در سفرهایی مانند کوفه و کربلا، ملازم استادشان بودند. این مرجع تقلید علاوه بر تدریس و تحقیق در حوزه علمیه نجف، از امر تبلیغ احکام و مسائل دینی مردم غافل نبودند و در ایام تبلیغی به نقاط مورد احتیاج تشریف می‌بردند و به تبلیغ احکام الله می‌پرداختند و از آن‌جا که گفتارشان با عمل آمیخته بوده است این تلاش‌ها، اثر بسیار مطلوبی را به جای گذارده است که می‌توان گفت ناشی از اخلاق و روش برخورد ایشان با مردم است. ایشان موجب پایه گذاری تشیع در منطقه‌ای از کرکوک عراق بوده‌اند، به گونه‌ای که اکثر مردم آن مناطق به واسطه آشنایی با ایشان به مکتب غنی اهل بیت - ع - روی آوردند.

آیت الله حاج شیخ جواد تبریزی پس از گذشت 23 سال حضور دائم، فعال و جدی در حوزه علمیه نجف و استفاده، افاده، تحقیق، تدریس و تبلیغ، سرانجام در سال 1355 شمسی به هنگام مراجعت از زیارت سید الشهداء حسین بن علی - ع - به سوی نجف، توسط رژیم بعث عراق دستگیر و به ایران فرستاده شدند.

پس از ورود به ایران، مجدداً به حوزه علمیه قم وارد و فعالیت‌های خود را از سر گرفتند و هم اکنون، ایشان هم‌چنان تمامی وقت خود را در مسیر تحقیق، تألیف، بحث، تدریس و تربیت شاگردان صرف می‌کنند.

سوابق و محل تدریس

ایشان در طول سالیان دراز تدریس، هزاران طلبه فاضل را به جامعه اسلامی تحویل داده اند و در طول این مدت حوزه درس ایشان

یکی از شلوغ‌ترین حوزه‌های درسی بوده است. اکنون نیز درس خارج فقه ایشان که صبح‌ها (ساعت 9 تا 10) در مسجد اعظم قم برگزار می‌شود یکی از پررونق‌ترین درس‌های حوزه علمیه قم است. استاد در بیان مطالب بسیار دقیق و نکته‌پردازند و به خاطر آنکه درس ایشان، درسی مجتهد پرور است فضایی قوی را به خود جلب کرده است. ترتیب درس خارج فقه ایشان طبق عروه الوثقی می‌باشد و چندین سال است که کتاب الصلاه را آغاز کرده و در حال حاضر بحث ایشان در نماز جماعت است.

تألیفات

مرجع عالی‌قدر آیت الله حاج شیخ جواد تبریزی تألیفات بسیاری دارند که برخی از آنها چاپ و برخی هنوز به زیور طبع آراسته نگشته است،

از جمله تألیفات ایشان عبارتند از:

ارشاد الطالب، تعلیقه چهار جلدی بر مکاسب محرمة شیخ اعظم انصاری

اسس القضاء والشهادات

طبقات الرجال که بحث وسیع رجالی است

تکمله منهاج الصالحین و تعلیقه بر آن

رساله توضیح المسائل

مسائل منتخبه

مناسک حج

حاشیه عروه الوثقی

حاشیه بر وسیله مرحوم آیت الله اصفهانی

حدود

فی علم الاصول

فی علم الفقه

شرح کفایه الاصول

صراط النجاه در 6 جلد

قصاص

التهدیب در احکام حج

الأنوار الالهية فی المسائل العقائدية

رساله احکام بانوان

رساله احکام نوجوانان و جوانان

استفتائات جدید

چندین جزوه در موضوعات گوناگون

آخرین توصیه‌های فقیه مقدس، آیت الله العظمی میرزا جواد تبریزی (قدس سره) در بستر بیماری چند روز قبل از رحلت، در ایام شهادت رئیس مذهب حضرت امام صادق (علیه السلام)

بسم الله الرحمن الرحيم

ایام شهادت امام صادق (علیه السلام) در حالی فرا می‌رسد که من در بستر بیماری هستم؛ پس قلبم از اندوه پر شده و اشک‌هایم جاری است، از حزن بر مصائبی که بر آن امام بزرگوار (علیه السلام) وارد شده است، از محاصره و دستگیری آن حضرت (علیه السلام) از طرف عمال منصور و بردن آن بزرگوار (علیه السلام) با پای برهنه در حالی که حضرت عمامه بر سر نداشت همان‌طور که جدّ بزرگوارشان امیرالمؤمنین (علیه السلام) و امام سجاد (علیه السلام) را نیز به آن حال دستگیر کرده و به اجبار بردند تا ترساندن عیالات آن حضرت و رعب و وحشتی که بر اهل بیت حضرت (علیه السلام) مستولی شده بود - همان‌طور که بر فرزندان امام حسین (علیه السلام) در کربلا مستولی بود - تا قطعه قطعه شدن قلب مبارک حضرت (علیه السلام) در اثر سم مهلک، همان‌طور که قلب جدّ مظلومشان امام حسین (علیه السلام) با تیرها قطعه قطعه شده بود، پس از اعماق قلبم آرزو دارم که در احیای مراسم عزا جهت این فاجعه دردناک شریک باشم و این امر باعث شده تا برادران و فرزندان مؤمنم را مورد خطاب قرار داده و از آنها بخواهم که در احیای مراسم عزای اهل بیت (علیهم السلام) و در ایام شادی و حزن آن بزرگواران و اقامه مجالس عزاداری برای مصائب اهل بیت (علیهم السلام) تلاش نمایند و ضمن برگزاری مجالس با عظمت و پر شکوه، آن را با امور موهن، از قبیل کف زدن و استعمال آلات موسیقی و مثل آن اموری که موجب اذیت اهل بیت (علیهم السلام) می‌شود، هتک ننموده و نیز در ترویج شعائر حسینی، به نحوی که بین طائفه بر حق شیعه معروف است و زنده نگه داشتن مظلومیت اهل بیت (علیه السلام) در طول تاریخ و گذر زمان تلاش نمایند و برای کسانی که در این شعائر تشکیک کرده و در جهت تغییر و تبدیل یا محو آن تلاش می‌کنند، مجالی باقی نگذارند که این شعائر، همان چیزی است که سیره علمای ابرار ما بر آن جاری است و شیعیان مخلص اهل ولاء در طول قرون متمادی بر آن مشی کرده‌اند و این خود به کار بستن دستورالعملی است که از حضرات معصومین (علیهم السلام) وارد شده است که فرموده‌اند: **أَحْيُوا أُمَّرْنَا وَمَنْ جَلَسَ مَجْلِسًا يُخَيِّبُ فِيهِ أُمَّرْنَا لَمْ يَمُتْ قَلْبُهُ**، و نیز وارد شده است: **كُلُّ بُكَاءٍ وَجَرَءٍ مَكْرُوهٌ مَخْلَا الْبُكَاءُ وَالْجَرَءُ عَلَى الْحُسَيْنِ** (علیه السلام) **فَاتَهُ فِيهِ مَأْجُورٌ**.

همه مؤمنین می‌دانند که اینجانب وقتی مشاهده نمودم که بعضی از اشخاص در صدد تشکیک در مسلمات طائفه بر حق امامیه و عقاید بر حق آنها هستند و می‌خواهند مظلومیت صدیقه طاهره، حضرت فاطمه زهرا (علیها السلام) را مورد خدشه قرار دهند، به

صورتی واضح و صریح و بدون ملاحظه و مجامله با هیچ شخص، هر کس که باشد، در صدد دفاع از مظلومیت بانوی بزرگوار اسلام و شفیعه روز جزا، فاطمه شهیده مظلومه(علیها السلام) و دفاع از حریم عقاید مذهب بر آدمم و مؤمنین را نسبت به خطر این افکار پلید و تشکیکات مخرب آن مطلع ساختم و در این راه مصائب و اذیت‌هایی را از دور و نزدیک متحمل شدم؛ ولیکن اینها ما را از ادامه راه فداکاری و دفاع از مذهب برحق جعفری باز نداشته و مانع نشده است. به این جهت، به برادران مؤمن و اهل ولایت و با غیرت تأکید می‌کنم که در مسیر دفاع از مظلومیت اهل بیت(علیهم السلام) و عقاید برحق آنها، استقامت داشته باشند و از کید دشمنان مذهب و مکر تشکیک کنندگان و یاهو سرایان نترسند که شما به کمک حضرت حجت(علیه السلام) پیروز خواهید بود. به تبلیغات مادی و دنیایی آنها که غرضشان برگرداندن شما از وظیفه دفاع از مذهب حق است، ترتیب اثر ندهید و به آن اعتنایی نکنید. همان‌طور که از علما و فضلا انتظار می‌رود که نهایت تلاش خود را در این راه مبارک به کار گیرند، هر چند راه سخت و دشواری است که از معصومین(علیهم السلام) وارد شده است: إِذَا ظَهَرَتِ الْبِدْعُ وَجَبَ عَلَى الْعَالِمِ أَنْ يُظَهَرَ عِلْمَهُ فَإِنْ لَمْ يَقْعَلْ سَلِبَ مِنْهُ ثَوْرُ الْإِيمَانِ. در نهایت به برادران مؤمن خود نسبت به ضرورت احیای این حادثه عظیم؛ یعنی زنده نگه داشتن شهادت رئیس مذهب، امام صادق(علیه السلام) تأکید می‌کنم و از آنها می‌خواهم که این مراسم را مانند ایام عاشورا و ایام فاطمیه در این سال و همه سال‌ها جهت تحکیم ارکان مذهب جعفری و تجلیل از این امام بزرگ که حیات خود را در راه نجات ما از هر گونه گمراهی فدا کرد، زنده نگه دارند. از خداوند متعال مسئلت دارم که همه را برای خدمت به ائمه معصومین(علیهم السلام) موفق گرداند؛ إِنَّهُ سَمِيعُ الدُّعَاءِ قَرِيبٌ مُجِيبٌ.